

Програма Норвезької ради у справах біженців (NRC) в Україні

NRC розпочала свою діяльність в Україні наприкінці 2014 р. з відкриття польового офісу у м. Сєверодонецьк (Луганська область)

Наша допомога

З початку своєї роботи на сході України NRC значно розширила свою діяльність у програмах гуманітарного реагування, основних сферах компетенції і географічному охопленні з метою задоволення гуманітарних потреб по мірі їх виникнення.

Стратегія NRC спрямована на задоволення потреб внутрішньо переміщених осіб (ВПО) і постраждалого від конфлікту населення, особливо вздовж лінії розмежування в Луганській області (на підконтрольній і непідконтрольній уряду території). У березні 2016 р. NRC розширила свою діяльність на північні райони Донецької області (підконтрольна уряду територія), де також дуже висока концентрація ВПО. У липні 2016 р. NRC відкрила польовий офіс у смт. Станиця Луганська (Луганська область), отримати захист і допомогу може мирне населення прифронтового району, включаючи тисячі людей, які регулярно подорожують між підконтрольною та непідконтрольною уряду територіями і перетинають пропускний пункт у цьому селищі.

У 2016 р. NRC допомогла
65,500

особам через Програми «Інформування, консультування і правова допомога» (ICLA), «Житло» і «Непродовольча допомога» (NFI), «Продовольча безпека» і «Життєзабезпечення»

Бюджет: 2016 р.: 45 мільйонів норвезьких крон | 2015 р.: 60 мільйонів норвезьких крон

Донори: Міністерство закордонних справ Норвегії (NMFA), Агентство ООН у справах біженців (UNHCR), Європейська Комісія (ЕСНО), Департамент міжнародного розвитку Сполученого Королівства Великої Британії та Ірландії (DFID)

Міжнародні співробітники: 8

Національний персонал: 80

Здійснює діяльність в Україні: з 2014 р.

NRC надає базову підтримку для поліпшення умов життя найбільш вразливих категорій населення,

постраждалого внаслідок конфлікту шляхом крос-секторальної допомоги та захисту. У зв'язку з відносною стабілізацією ситуації в громадах, які проживають досить далеко від лінії розмежування, та зниженням інтенсивності конфлікту в багатьох населених пунктах, виникла необхідність переходу з етапу екстреного реагування до етапу раннього відновлення; таким чином, у 2016 р. NRC ініціювала декілька проектів, спрямованих на задоволення таких потреб (підтримка життєзабезпечення).

Гуманітарна і політична ситуація

Незважаючи на два з половиною роки переговорів щодо врегулювання конфлікту на сході України, бойові дії залишаються суворими реаліями життя для мільйонів людей, які постраждали внаслідок збройного конфлікту. Хоча сторони конфлікту намагаються виконувати пункти Мінських домовленостей-2, досі відсутні ефективні кроки в напрямку вирішення конфлікту.

Ситуація вздовж лінії розмежування на території Луганської і Донецької областей залишається досить нестабільною. Протягом останніх місяців 2016 р. рівень порушення режиму припинення вогню залишається високим. У деяких населених пунктах обстріли лунають все частіше, підвищуючи ризики, які спіткають тисячі цивільних осіб, що проживають уздовж лінії розмежування між підконтрольною та непідконтрольною уряду територіями. До цього ж, забрудненість мінами та нерозірваними боєприпасами є головною проблемою в багатьох районах та становить серйозну загрозу для цивільного населення в багатьох населених пунктах вздовж лінії розмежування.

Цивільне населення на сході України все ще страждає від нестихаючих бойових дій. Відповідно до Плану гуманітарного реагування (HRP) на 2017

рік близько 4.4 мільйонів осіб прямо або опосередковано постраждали внаслідок збройного конфлікту, майже 3.8 мільйонів потребують гуманітарної допомоги. Найбільше занепокоєння викликають цивільні особи, які проживають по обидві сторони лінії розмежування. Багато людей полишили територію конфлікту і переїхали до інших регіонів України та за кордон. 1.66 мільйонів осіб зареєструвалися як ВПО (згідно з даними Міністерства соціальної політики України). Від початку конфлікту 9 700 осіб було вбито, 2 000 з яких – цивільне населення; 22 700 людей було поранено. Згідно з останнім звітом Моніторингової місії ООН з прав людини в Україні (листопад 2016 р.), серйозне занепокоєння викликають порушення прав людини.

Унаслідок бойових дій виникли серйозні гуманітарні потреби серед переміщених осіб та прифронтових громад. У багатьох населених пунктах, постраждалих через обстріли, особливо в прифронтових громадах, жителі втратили доступ до основних життєвонеобхідних послуг; деякі цивільні особи мають мізерний дохід, якого не вистачає для придбання медикаментів, продуктів харчування, оплати опалення. Більш того, зруйнована водна інфраструктура в деяких районах становить загрозу для цивільного населення. Економіка в Україні страждає від серйозного економічного спаду внаслідок збройного конфлікту та поточних економічних реформ. Ціни на споживчі товари вирости набагато швидше порівняно з доходом багатьох сімей, і, таким чином, це негативно вплинуло на купівельну спроможність та рівень життєзабезпечення особливо вразливих категорій населення, які серйозно постраждали від збройного конфлікту.

Свобода переміщення через лінію розмежування залишається однією з головних проблем. Згідно із оцінкою 700 000 осіб щомісяця подорожують між підконтрольною та непідконтрольною уряду територіями для підтримки сімейних зв'язків,

Контакти:

Представництво у країні: м. Київ
Адреса: вул. Ярославів Вал, 33, м. Київ,
01054, Україна

Директор представництва: Крістофер Мейлі
Телефон: +380 67 828 5818
E-mail: ua.info@nrc.no

відвідування нерухомості, на ринки, з метою оздоровлення та отримання соціальних виплат на підконтрольній уряду території. Труднощі пов'язані із руйнуванням інфраструктури, але також із суворою дозвільною системою, яку було введено для перетину лінії розмежування між підконтрольною та непідконтрольною уряду територіями. Дійсно, на значній кількості пропускних пунктах мирні жителі часто годинами, а іноді днями стоять у чергах для перевірки документів у складних погодних умовах; до того ж, пропускні пункти іноді вимушені припинити свою роботу через порушення режиму припинення вогню, локалізовані бойові дії. Уведені обмеження щодо свободи пересування продовжують послаблювати можливості адаптації до кризової ситуації серед цивільного населення.

заборону їх діяльності. З того часу NRC подавала численні запити до де-факто влади на здійснення гуманітарної діяльності на непідконтрольній уряду території. Проте, NRC все ще не отримала позитивної відповіді на подані запити.

Гуманітарний доступ

Доступ гуманітарних організацій до непідконтрольної уряду території залишається серйозною проблемою, що викликає занепокоєння у зв'язку з численними обмеженнями де факто влади і уряду України. Введена «процедура реєстрації» де факто владою для міжнародних гуманітарних організацій призвела до припинення діяльності більшості міжнародних організацій наприкінці 2015 року та їх виходу з непідконтрольної території Донецької і Луганської областей. Станом на сьогодні, лише деяким міжнародним організаціям вдалося отримати дозвіл від де факто влади для здійснення діяльності на непідконтрольній території. Також Уряд України ускладнив процедури допуску гуманітарних організацій до непідконтрольної території; гуманітарна спільнота продовжує відстоювати необхідність відкриття численних пропускних пунктів для проїзду на непідконтрольну уряду територію, спрощення процедур прискореної перевірки гуманітарного вантажу та встановлення більш чітких правил для пересування співробітників гуманітарних організацій.

NRC відкрила офіс на непідконтрольній уряду території (м. Луганськ) в липні 2015 р. Проте, внаслідок введення де-факто владою «процедури реєстрації» для усіх міжнародних гуманітарних організацій (в Луганську і Донецьку), наприкінці вересня 2015 р. майже усі неурядові організації, включаючи NRC, отримали повідомлення про

Діяльність NRC

Ситуація в Україні залишається нестабільною та викликає занепокоєння в міжнародній спільноті. Потреби постраждалого від конфлікту населення досить різноманітні; NRC розробила комплексну програму, яка складається з Програм «Інформування, консультування і правова допомога» (ICLA), «Житло» та «Продовольча безпека»/ «Життєзабезпечення», котрі спрямовані на задоволення потреб як у конфліктних, так і у пост-конфліктних районах. Через нестабільну ситуацію може відбуватися нове та вторинне переміщення; таким чином, NRC підтримує свою спроможність невідкладного реагування на гуманітарні потреби по мірі їх виникнення. До того ж, NRC намагається знизити ризики затяжного переміщення та почала реалізовувати підходи, які дозволять запропонувати довгострокові рішення для переміщених та приймаючих громад. У зв'язку з цим NRC розпочала проекти в певних населених пунктах, спрямовані на задоволення потреб задля раннього відновлення.

Програма «Житло» і «Непродовольча допомога»

Основні складові програми NRC «Житло»: екстрена допомога (у першу чергу – непродовольча допомога (NFI), допомога на відновлення житла, тимчасове житло для ВПО, допомога на зимовий сезон, ремонт об'єктів соціальної інфраструктури та підготовка сімей до надзвичайних ситуацій. Програма «Житло» і непродовольча допомога реалізуються в основному в прифронтових населених пунктах Луганської області (підконтрольна уряду територія). Протягом вересня-грудня 2016 р. 919 сімей (1 761 осіб) отримали допомогу від NRC для ремонту, відновлення або утеплення своїх домівок. Діяльність NRC з програми «Житло» включала:

- Надання матеріалів для дрібного та середнього ремонту пошкоджених будинків у 38 містах та селищах, розташованих вздовж лінії розмежування, для 730 сімей (1 387 осіб). У рамках проекту відновлення об'єктів соціальної інфраструктури 4 шкіл та 1 дитячого садочка в прифронтових районах отримали будівельні матеріали, які покращать умови для навчання для 553 дітей.

- Відбудова 6 будинків вздовж лінії розмежування, які було повністю зруйновано внаслідок артилерійського обстрілу (Проект повного відновлення зруйнованих будинків). Виходячи з потреб власника будинку, NRC надала будівельні матеріали та грошову допомогу для оплати будівельних робіт для домовласників, а бенефіціари самостійно організували будівельні роботи.

- Відновлення 62 серйозно пошкоджених будинків в 13 містах та селищах, розташованих на лінії розмежування.

У рамках програми підготовки до зими NRC надала вугілля, дрова і паливні брикети для 2 982 вразливих сімей/ 5 865 осіб у 12 містах та селищах, розташованих вздовж лінії розмежування. Також 7 шкіл та 1 дитячий садочок отримали 200 тон паливних брикетів для забезпечення належних температурних умов для навчання 471 дитини в зимовий період.

NRC продовжила надавати екстрену гуманітарну допомогу шляхом видачі непродовольчої допомоги в Луганській області для уразливих категорій населення: ізольовані сім'ї вздовж лінії розмежування, надзвичайно уразливі особи, ВПО (зокрема, незареєстровані) та сім'ї, приймаючі ВПО. Протягом вересня-грудня 2016 р. NRC надавала непродовольчу допомогу у вигляді предметів домашнього побуту (гігієнічні та постільні комплекти) для 3 222 жителів селищ вздовж лінії розмежування; 2 727 жителів 8 міст та селищ Луганської області отримали від NRC набори для зимування (ковдри, термоси, кип'ятильники, гігієнічні засоби, сумки, сушарки для взуття) з метою підготовки сімей до зимового сезону.

Програма «Інформування, консультування і правова допомога» (ICLA)

Програма NRC «Інформування, консультування та правова допомога» (ICLA) спрямована на підтримку переміщених та постраждалих від конфлікту осіб у реалізації їх прав та подоланні правових перешкод шляхом безоплатного надання інформації, підвищення обізнаності та юридичної консультації. Правова допомога надається жителям Луганської і Донецької областей у центрах правової допомоги NRC (у м.м. Сєвєродонецьк, Станиця Луганська та

Краматорськ), під час виїзду мобільних бригад юристів, консультацій на дому для літніх людей та людей з обмеженими можливостями, групових інформаційних сесій та за телефонами гарячих ліній.

Загалом, протягом вересня-грудня 2016 р. на сході України NRC ICLA надала правову інформацію для 6637 особам, консультації для 3245 осіб і правову допомогу для 144 осіб; до того ж, 256 осіб, переважно представники органів влади та громадських організацій, взяли участь у тренінгах ICLA стосовно прав ВПО.

Для подолання правових перешкод, які негативно впливають на ВПО, NRC тісно координує свою діяльність з військово-цивільними адміністраціями, департаментами соціального захисту, департаментами юстиції, міграційними службами, пенсійними фондами, органами опіки та піклування; також співпрацює з місцевими організаціями, міжнародними неурядовими організаціями та агентствами ООН.

Нагальними проблемами ВПО та постраждалих від конфлікту осіб залишаються: призупинення соціальних виплат та пенсій ВПО; проблемні аспекти реєстрації ВПО через зміни у законодавстві та процедур призначення (відновлення) соціальних виплат для ВПО; фізична верифікація місць проживання ВПО; складнощі з процедурою реєстрації спадщини; певні аспекти законодавчих норм щодо процедури отримання/відновлення втраченої/пошкодженої/знищеної цивільної документації.

Протягом вересня-грудня 2016 року NRC організувала такі семінари, робочі засідання та конференції:

- семінар для державних органів влади стосовно загальних принципів гуманітарного захисту та допомоги, а також правової бази ВПО в питаннях цивільної документації та доступу до соціальної допомоги.
- семінар для 21 юриста територіальних органів міністерств та інших центральних виконавчих органів влади, державних підприємств, закладів та організацій стосовно майнових прав ВПО.
- семінар у м. Святогірськ для 56 суддів місцевих і адміністративних судів, Апеляційного суду Донецької області та представників Головного територіального управління юстиції Донецької області щодо захисту прав ВПО та постраждалого

від конфлікту населення в системі реалізації правосуддя.

- 2 круглих столи у м. Сєвєродонецьк і Краматорськ з метою вирішення проблем отримання субсидій і виплати пенсій ВПО і постраждалим від конфлікту особам, які проживають у населених пунктах вздовж лінії розмежування.
- робоче засідання з цивільної та іншої документації, реєстрації ВПО та відповідних послуг, також з житлових, земельних і майнових прав з 36 представниками головних територіальних управлінь юстиції в Донецькій і Луганській областях, департаментів соціального захисту населення Донецької і Луганської областей та Луганської обласної державної адміністрації і Державного центру вторинної правової допомоги.

У грудні NRC організувала конференцію «Голоси зі сходу» у м. Київ, на якій було презентовано консолідований звіт з проблемних питань реалізації прав ВПО і постраждалого від конфлікту населення на сході України. Питання цивільної та іншої документації, реєстрації ВПО та доступу до відповідних послуг, житлових, земельних та майнових прав ВПО розглядалися NRC спільно з представниками Уряду України, судьями, членами Верховної Ради (Парламент), міжнародними організаціями та неурядових організацій. Як результат конференції до Верховної Ради і Кабінету Міністрів України було надано 25 рекомендацій, котрі сприятимуть вирішенню проблем постраждалого від конфлікту населення.

З метою поширення правової інформації було надруковано один новий буклет «Як отримати дозвіл на перевезення неповнолітньої дитини через лінію зіткнення чи державний кордон» (українською, російською та англійською).

У рамках захисту і реалізації житлових, земельних та майнових прав, NRC продовжує очолювати Технічну робочу групу за участю членів Кластерів з питань захисту та житла на засіданнях в м. Київ, Сєвєродонецьк і Краматорськ.

сільськогосподарських цілей, отримали від NRC водяні насоси та оснащення.

Програма «Продовольча безпека» та «Життєзабезпечення»

Насилля та переміщення, які відбуваються і на даний момент, негативно вплинули на сільськогосподарський сектор, як на фермерів-підприємців, так і на великі фермерські підприємства в регіоні, який вважався житницею на сході України. Згідно із звітом Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (FAO) (вересень 2015 р.), доступ до продуктів харчування, зокрема для ВПО і вразливих категорій населення на лінії розмежування, ринок праці та стабільні джерела доходу залишаються низькими на сході України.

NRC запустила проект «Продовольча безпека»/«Життєзабезпечення» в червні 2016 р. з метою покращення рівня продовольчої безпеки та життєзабезпечення для ВПО та постраждалих від конфлікту сімей, які проживають вздовж лінії розмежування в Луганській області (підконтрольна уряду територія). Реалізація цього проекту направлена на відновлення продуктивності сільського господарства та стабільне життєзабезпечення, покращення доступу до сільськогосподарських ринків для громад, що проживають на лінії розмежування та підвищення потенціалу місцевих організацій для підтримки рівня життєзабезпечення та продовольчої безпеки. У 2016 р. 325 сімей із 7 прифронтових населених пунктів отримали таку допомогу від NRC.

Протягом вересня-грудня 2016 р. NRC надала вразливим сім'ям, здатним реалізувати проект із життєзабезпечення в галузі сільського господарства, матеріали для ремонту теплиць, зрошувальні насоси та труби, корми для птиці та скота, а також насіння овочів. Загалом, 239 сімей отримали 8 060 курей; до того ж кожна сім'я отримала корм для птиці на два місяці (200 кг на сім'ю). З метою попередження зменшення поголів'я цінних тварин, таких як свині та корови, відібрані вразливі сім'ї отримали по 1.5 метричних тон корму для скота; загалом 22 сім'ї з прифронтових населених пунктів отримали 27 63 метричних тони корму, якого вистачить принаймні на шість місяців. Крім того 48 сімей, які проживають вздовж лінії розмежування та мають труднощі з доступом до води для побутових і